

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia .....2013 r.

**w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób
z zaburzeniami psychicznymi**

Na podstawie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) cele, rodzaje, zakres programowy oraz wymiar czasu,
- 2) sposób prowadzenia,
- 3) sposób dokumentowania,
- 4) sposób nagradzania uczestników

- zajęć rehabilitacji społecznej, zwanych dalej „zajęciami”, organizowanych w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 56 pkt 3, 4 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.²⁾), zwanych dalej „domami”.

§ 2.

Zajęcia mają na celu:

- 1) poprawę funkcjonowania społecznego osób przebywających w domach, w tym w szczególności:
  - a) wyrabianie zaradności osobistej,
  - b) pobudzanie aktywności społecznej,
  - c) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- 2) promowanie zdrowia psychicznego poprzez aktywizację fizyczną mieszkańców.

---

¹⁾ Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie §1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 248, poz. 1485).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706, Nr 221, poz. 1738, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842, z 2011 r. Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622 i Nr 149, poz. 887 oraz z 2012 r. poz. 579).

§ 3.

Rodzaje zajęć obejmują w szczególności:

- 1) zajęcia terapeutyczne, zwłaszcza w formie terapii zajęciowej, w tym w ramach warsztatów terapii zajęciowej;
- 2) terapię psychologiczną;
- 3) terapię ruchową, w tym zajęcia sportowe, turystykę i rekreację;
- 4) inne formy postępowania, w tym przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, także w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy.

§ 4.

1. Zajęcia prowadzone są indywidualnie lub grupowo w wymiarze nie mniejszym niż 6 godzin tygodniowo.
2. Rodzaj i zakres zajęć, a także ich wymiar dostosowany jest do wieku, stanu zdrowia oraz niezbędnych potrzeb i możliwości mieszkańca.
3. Zakres programowy zajęć ustalany jest w indywidualnym planie wsparcia mieszkańca przez kierownika zespołu terapeutyczno – opiekuńczego lub przez pracownika wskazanego przez dyrektora domu, we współdziałaniu z innymi pracownikami zespołu terapeutyczno – opiekuńczego oraz z mieszkańcem.
4. Kierownik zespołu terapeutyczno – opiekuńczego lub pracownik, o którym mowa w ust. 3, ściśle współpracuje z psychologiem oraz, w miarę możliwości, z lekarzem psychiatrą lub neurologiem, sprawującym specjalistyczną opiekę lekarską nad mieszkańcami domu.

§ 5.

1. Zajęcia indywidualne i grupowe są dokumentowane w dziennikach zajęć prowadzonych przez pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego.
2. W dziennikach odnotowuje się w szczególności:
  - 1) rozkład tygodniowy i czas trwania zajęć;
  - 2) rodzaj i tematykę zajęć oraz imię i nazwisko prowadzącego zajęcia;
  - 3) imiona i nazwiska mieszkańców obecnych na zajęciach;
  - 4) inne ważne z punktu widzenia prowadzonych zajęć informacje, służące okresowej ocenie realizacji indywidualnych planów wsparcia mieszkańców, w tym:
    - a) absencja i jej przyczyny,
    - b) brak współpracy z terapeutą,
    - c) postępy mieszkańca w procesie rehabilitacji społecznej,
    - d) skracanie lub wydłużanie uczestnictwa w zajęciach,
    - e) udział w innych zajęciach niż planowane.

§ 6.

1. Mieszkańcy aktywnie uczestniczący w zajęciach mogą, nie wcześniej niż po roku uczestnictwa w zajęciach i nie częściej niż raz w roku, otrzymywać nagrody niepieniężne.
2. Wartość nagrody wynosi od 20 % do 50% maksymalnej wysokości zasiłku stałego.

3. Wniosek o przyznanie nagrody sporządza kierownik zespołu terapeutyczno – opiekuńczego domu lub pracownik, o którym mowa w § 4 ust 4.
4. Dyrektor domu zatwierdza wniosek o przyznanie nagrody i określa jej wartość.
5. Wybór i zakup nagrody dokonywany jest w uzgodnieniu z osobą nagradzaną.

§ 7.

Rozporządzenie wchodzi w życie w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia.³⁾

MINISTER PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ

W porozumieniu:

MINISTER ZDROWIA

---

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 3 listopada 1995 r. w sprawie zasad organizowania i zakresu rehabilitacji leczniczej w domach pomocy społecznej (Dz. U. Nr 132, poz. 653), które na mocy art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 19) utraci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.).

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 3 grudnia 2010 r. (Dz. U. Nr 6, poz. 19) zmieniającą ustawę o ochronie zdrowia psychicznego, jako organ wydający rozporządzenie wskazany został minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze zmianę zakresu upoważnienia do wydania rozporządzenia, który ograniczony został do rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w przedmiotowym projekcie uwzględnione zostały niektóre rodzaje rehabilitacji społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia określa cele, rodzaje, zakres programowy oraz wymiar czasu zajęć rehabilitacji społecznej, organizowanych w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Określa również sposób prowadzenia i dokumentowania tych zajęć, a także sposób nagradzania uczestników tych zajęć.

Domy pomocy społecznej są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, prowadzonymi przez gminy i powiaty, oraz na ich zlecenie przez podmioty niepubliczne. Z uwagi na fakt, że jednostki te funkcjonują w oparciu o standardy określone w rozporządzeniu z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. poz. 964), w przepisach projektowanego rozporządzenia przyjęto rozwiązania, które nie pozostaną w sprzeczności z już obowiązującymi.

Cele prowadzenia zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi określono w § 2 projektowanego rozporządzenia. Przyjęto, że główne cele prowadzenia tych zajęć to przede wszystkim poprawa funkcjonowania społecznego osób przebywających w domach oraz promowanie zdrowia psychicznego poprzez aktywizowanie do zajęć ruchowych.

W § 3 określone zostały rodzaje zajęć, które mogą być realizowane w ramach rehabilitacji społecznej. Zaliczono do nich zajęcia terapeutyczne, w tym terapię zajęciową, terapię psychologiczną, terapię ruchową oraz inne formy postępowania, w tym przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub nawet podjęcia zatrudnienia.

Sposób prowadzenia zajęć określa § 4 projektu. Przewiduje on, że zajęcia będą prowadzone indywidualnie lub grupowo. Dodatkowo przepis wskazuje na konieczność dostosowania sposobu i rodzaju prowadzonych zajęć rehabilitacji do możliwości mieszkańców, którzy będą w nich uczestniczyli (wiek, stan zdrowia), a także ich potrzeb. Zgodnie z tym przepisem kierownik zespołu terapeutyczno – opiekuńczego domu lub inny, wskazany przez dyrektora domu, pracownik w miarę możliwości ma współpracować z psychologiem, a także z lekarzem psychiatrą lub neurologiem sprawującym specjalistyczną opiekę lekarską nad mieszkańcami domu.

Projekt rozporządzenia w § 5 reguluje także sposób dokumentowania zajęć rehabilitacji. Przepis zakłada, że zajęcia dokumentowane będą w dziennikach zajęć prowadzonych przez pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego. Wskazuje też niezbędny zakres informacji, który ma być zawarty w dziennikach zajęć, a także możliwość dokumentowania innych niż wymienione, ale ważnych z punktu widzenia mieszkańca informacji (jak np. absencja i jej przyczyny, skracanie lub wydłużanie uczestnictwa w określonych na zajęciach brak współpracy z terapeutą itp.).

Projekt rozporządzenia przewiduje możliwość nagradzania aktywnych uczestników zajęć (§ 6). Zastrzega jednocześnie, że nagrody mogą być przyznawane mieszkańcom nie wcześniej niż po roku uczestnictwa w zajęciach i nie częściej niż raz w roku. Ograniczenie to ma na celu głównie aktywizowanie osób w dłuższym przedziale czasowym. Dodatkowo uznano, że okres jednego roku jest wystarczającym okresem do zmotywowania i mobilizacji mieszkańców, a także zaobserwowania aktywności w procesie rehabilitacji społecznej. Przepis ten wskazuje również, że nagrody mogą mieć wyłącznie formę niepieniężną. Minimalną wartość nagrody ustalono na poziomie 20 % maksymalnej wysokości zasiłku stałego, a jej maksymalną wartość na poziomie 50 % maksymalnej wysokości zasiłku stałego. O nagrodę wnioskuje kierownik zespołu terapeutyczno – opiekuńczego, lub pracownik wskazany w § 4 ust. 4. O przyznaniu nagrody i jej wysokości decyduje dyrektor domu. Wybór i zakup nagrody uzgadniany jest z osobą nagradzaną.

Stosownie do przepisu art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji

zgodnie z § 11a uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie nie jest objęte prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych rozporządzenia w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia dotyczyć będą:

- a) jednostek samorządu terytorialnego, prowadzących domy pomocy społecznej dla osób zaburzeniami psychicznymi,
- b) podmiotów niepublicznych prowadzących domy pomocy społecznej dla osób zaburzeniami psychicznymi,
- c) domów pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) mieszkańców i pracowników realizujących zadania w zakresie rehabilitacji społecznej.

2. Konsultacje społeczne

Projekt zostanie wysłany do konsultacji społecznych do następujących organizacji:

- a) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych ul. Kopernika 36/40,
00-924 Warszawa
- b) Forum Związków Zawodowych,
Plac Teatralny 4, 85-069 Bydgoszcz
- c) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
ul. Brukselska 7, 03-973 Warszawa
- d) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan,

ul. Klonowa 6, 00-951 Warszawa

- e) Federacja Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia,
Al. Jerozolimskie 30, 00-024 Warszawa
- f) Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych,
Al. Ujazdowskie 22, 00 – 478 Warszawa
- g) Rada Pomocy Społecznej przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej
- h) Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM.
- i) Ogólnopolskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- j) Polskie Forum na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością.

Projekt rozporządzenia zostanie także wysłany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Przedmiotowa regulacja będzie miała wpływ na budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Obecnie funkcjonuje 426 domów, w których przebywają osoby z zaburzeniami psychicznymi (są to: domy dla osób przewlekle psychicznie chorych, domy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz domy dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie).

W domach tych przebywa 41.612 osób, z czego w wieku od 19 do 60 lat - 28.926 osoby (dane wg stanu na koniec 2011 roku).

Minimalna wysokość zasiłku stałego wynosi od dnia 1 października 2012 r. 529 zł (zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2012 r. w sprawie zweryfikowanych kwot kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – Dz. U. poz. 823). Wartość nagrody rzeczowej będzie zawierać się więc w przedziale między 105,80 zł, a 264,50 zł.

Przyjmując, że nagradzanych będzie ok. 10 % uczestników zajęć rehabilitacji społecznej minimalne skutki finansowe w skali całej Polski można oszacować rocznie na poziomie 305.973,60 zł, zaś maksymalne w wysokości 764.934 zł. Przeciętne skutki finansowe dla budżetu jednego domu kształtować się mogą od 718,25 zł do 1.795,62 zł.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Nie przewiduje się wpływu projektowanej regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

6. Wpływ projektowanej regulacji na rynek pracy

Wprowadzenie w życie przedmiotowego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.

7. Wpływ na zdrowie społeczeństwa

Proponowana regulacja, między innymi przez aktywizację i motywowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do działań na rzecz poprawy ich stanu zdrowia fizycznego i kondycji psychicznej przyczyni się do poprawy kondycji psychicznej samych mieszkańców, ich rodzin, a w konsekwencji całego społeczeństwa.